

42.

Jaj, papa!

- Hogy szúr a bajszod és büdöskés, de csak csináld, csináld a puszilást!
- Rossz burnótot szívok, a Flor elfogyott, a Hercegovina.
- Nem baj, papácska, nézd, mit hoztam neked délről, tizenöt mandarint, huszonegy gránátalmát, nagyanya küldi, hogy osszuk el hármunk közt. Neked külön még, na mit, diólekvárt is, mézzel.
- Jó. Mit üzent becses anyám?
- Csókol és jó egészség. Imádkozik helyetted, mert te nem... Hogy ne fájjon a fogad, a torkod. Tolmáccsal beszélünk vele. Abban a nagy házban, de csak egy kicsi kuckóban ücsörög, fekete vaságyon, fekete kendőben. Lehet, hogy ő is volt... milyen volt ilyesmi lány korában?
- Mint te, Szetanka, kis verebem. Ilyen vörös hajú, szeplős.
- Nekem csak a déli nap hozza ki...
- Rá se hederíts, majd kinövöd. Arrafelé szépnek mondták az ilyet.
- Arrafelé. Valamikor, amikor még te is grúz voltál, tudod, akik hosszú fekete köpenyegben szoktak, hosszú törökkel suhanni a zöld hegyek között, úgy, hogy huss... meg huss...
- Ez hülyeség. Honnan veszed?
- Vaszka mondta.
- A bátyád téved. Grúziában én oszét voltam, elnyomott kisebbségi. Lehet, hogy a grúzok hülyék, ahogy az ottani rokonok is mind, de hosszú lepel meg török, ostobaság. Vaszkával, dicső bátyáddal majd számolok, addig sem mandarint, se gránátalmát nem kaphat. Értve? Minden téren rosszul teljesít, és még fel is jelenti a tanárait. Hogy ő, ő nem tud velük dolgozni. Mármost hogy ő, Vaszka, a nagy J. Sz. fia nem tud együttműködni ilyen silány pedagógusokkal. Micsoda pofátlanság! A nagy J. Sz.! Hisz még én sem vagyok az, holott a saját nevem! Mert az... maga a szovjet hatalom! Hogy az a lóbaszó, pravoszláv franc essen bele!
- Jaj, papa, ne...!
- Rendben. Törlendő. Veled mi van?
- Elkezdődött az iskola, kiosztották a tankönyveket. Ugyanazok tanítanak, mint tavaly. Osztályfőnök Anna Vasziljevna most is egészen... édes. Egyszer már elmehetnél a szülői értekezletre, meg kell hogy ismerd őt, mert olyan édes, hogy mint a méz, amit hoztam, vihetek belőle?, viszek is neki. Az én padom szép fényes, de ez biztos csak véletlen. Marfa Peskova ül mellettem, a legszebb lány, tudod, a világhíres írónk lánya vagyis unokája. Én pedig idén is osztályelső leszek, mindig csak kitűnő, néha talán jó, de sohasem közepes vagy ilyesmi.
- Kiosztották a könyveket, mondtam, holnaputánra már házi feladat is lesz. Ugye segítesz, mint tavaly? A fizika idén borzasztó. Az egyetlen férfi tanár tartja. Nem rossz, kellett már egy férfi tanár. Főhadnagyi egyenruhában jár, úgy mutat a pálcájával, mintha célozna vele, még hunyorít is. Nem rossz, na. Csakhát a korkülönbség.
- Micsoda korkülönbség?
- Jaj, hát nem úgy... Szóval jövő héten megyünk az állami gazdaságba tanulmányozni, tudod, az újság, amelyik patronál, az Izvesztyija című visz, képzeld, Buharszik bácsi jön velünk, akinek mindenféle állatai vannak szerteszét a városban meg mindenütt, tudod, itt egy kígyó, ott meg egy törött lábú ölyv vagy mi, amelyiknek ő kötözi a lábát.
- Értesültem róla, kis verebem. Neked nincs eltörve a lábad, ellenben kilátszik a térded. Illetlenség. Látom, azt a szép hosszú ruhát, amit a tiszta új ingemből varrtak neked, azt te önhatalmulag vagdosod le, vagy inkább fölfelé, és már a térdedig sem ér.
- De papa, kinevettek érte! Senki sem jár ma olyanban, mint egy drumzsi nagyanyó.
- Drumzsi. Mí az?
- Benne van a szóban, papácska. Olyan tömzsi. Zsák. Hát még ezt sem tudod, jaj de buta vagy.
- Most a te ruházatodról van szó. Ami illendőbb volt úgy, mint így. Semmit sem takar. Egyáltalán, hogy néz ki a mai városi fiatalság, most még mindegyiknek a fején az a tehénlepény.
- Baszk sapka, papa! Beret. Az a divat. Ha nem tudnád, a hős spanyoloktól jön, akik abban harcolnak, a mieink. Beszél rólok a tanárónk, aki mindent olvas, mindent tud.
- Neki is az van a fején?
- Az. Piros, félre csapva. Olyan édes.
- Lehet, hogy édes a tehénlepény, de akkor sem illendő. Főleg nem illik egy ilyen féligmeddig már süldő lánynak, hogy a karja, térde kilátszódjon, maholnap meztelenül fogtok járni, az ördögbe! Ezt a kihívó viselkedést tiltja az új ember legnagyobb éke, a szerénység, a bolsevik visszafogottság. Orenburgum, hogy az a ló...
- Papa, ne! Mí az az Orenburgum?
- Benne van a szóban, hogyhogya nem érted?

- Jó, jó akkor én mondom egy mást. Angliából. Tanultunk egy angol dalt, el is tudom énekelni, ha akarod. Arról szól, hogy van egy bányász, 49 éves, valami földbe vájt kunyhóba lakik, és van egy kislánya, mint én, Klementina. És ennek a Klementinának, tudod, miből van a szandálja? Na? Konzervdobozból, szó szerint így: „konzervdoboz, a teteje nélkül, Klementina szandálja”. Azt kérdezem, lehet ilyen, láttál te ilyet, amikor ott voltál, van ott, lehet ennyire... rossz?
- Nem láttam. Igaz, nem figyeltem a kislányok szandálját. Tél volt. Illegális pártkongresszus, London, 1907.
- Moziban voltál? Mit láttál?
- Mozi nem volt.
- Szegény papa, képzelem, hogy unatkoztál.
- Azt azért nem. Litvinov elvtárs, mondjuk, bácsi, tudod, aki valami piros gumit hozott a copfodra, a kongresszus után elvitt a londoni kikötőbe, megismerkedni a szervezett dokkmunkásokkal. Azonban ott három igen jól szervezett dokkmunkás rámrontott, téptek, vágta, egyik még ököllel is. Mert a képem után indiaiak néztek, fekete munkásnak, vagy mi az ördög. Engem!
- Visszavágtál? Ugye vissza.
- Á, vaskemények a dokkmunkások. Szerencsére, Maxim Maximovics a nagy dumájával leszerelte őket, ahogy elmondta nekik, kik vagyunk, nem tudták, hogy kérjenek bocsánatot, végül rámtukmáltak egy üveg portorikói rumot. Azt hiszem, az esetről említést tettem a Párt rövid történetében, amit a múltkor a kezébe adtam, hogy olvassd el, tanulmányozd. Megtetted? Hallgatsz. Spekulálsz.
- Jaj, papa, az olyan... unalmas.
- Szóval a komoly dolgok unalmasak neked, remélem, csak egyelőre. Hol koraérett vagy, hol meg szinte visszamaradt, a fene tudja, hol tartasz. Mert ha csak a múltkori, a díszszemlérlől írt dolgozatodra gondolkodok... hogy is? „Klimt bácsi a ló hátán ült”. Hát ez igencsak gyerekes volt.
- Miért? Miért? Hát hogyan?
- Ahelyett, hogy mondjuk: a marsall a nyeregbe szállt vagy elléptetett a dísztribün előtt.
- De hát ez régestelen-régen volt, tavaly vagy még azelőtt! És a marsall most is csak Klimt bácsi, mi más, ahogy Buharsik bácsi, meg Szergo bácsi meg Jezsovika bácsi meg Molotstein bácsi, meg Malanya bácsi és Vasseggü, pardon, bácsi, akik közben mind, mind az én saját önkéntes titkáraim. Persze a főtitkár után. Alatt.
- Szóval, az már akkor is gyerekes volt.
- Titkárom van sok. Lánglelkű, fő vezér tábornokok, népbiztosok, a legmagasabb polcra, de képzeld, még az én drága öreg dajkám is rangban van, őrmesteri rangban van a Szerveknél, kész nevetség, akkora fenékkal. Minden, minden, mindenem van. Csak egy nincs. A mamám! Mióta elvitte tőlünk az az átkozott heveny gyulladás.
- Mi?
- Hát a vakbélgyulladás.
- Ja, hát igen, azt mondták. Rég volt.
- Csak az évfordulója napja maradt meg nekünk, meg az a finom illata az orromban. Az Exotik. Ezért, papa, én, én, ezért is szeretlek annyira, hogy lehozom neked az összes csillagot és csillagos ötöst az égről, hogy azt sem bánám, ha mindenki gyűlölné, csak te szeress! Úgy, mint én.
- Meglesz. Vedd úgy, hogy teljesítve. Van még valami különleges kívánság? Anyagi, tárgyi?
- Anyagi? Á, nem, semmi. Minek az anyagi? Pénzt adj!
- Szetanka, állj! Itt megállj, mert most ez engem gyomron talált.
- Miért, most mi van? A szemöldököd is fölszaladt a hajadba, hogy nézel? Olyan vagy mint a cica!
- Minek – pénz – neked?
- Minek, minek. Kellhet, sose lehet tudni, egyszer csak kellhet. Az osztályban mindenki kap otthon valamennyit, zsebpénznek hívják, és hogy az jár nekik.
- Zsebpénz. Hisz az nekem sincs. Egyáltalán nincs pénz a zsebemben, régebbi szóval, nincs egy vasam se, értve? Tizenhét óta!
- Füllentesz papácska. Rengeteg helyről jön fizetésed borítékokban és megy abba a nagy fiókba, ott ni! Gazdag vagy.
- Visszautasítom! Soha! Nem foglalkozom értelmetlen dolgokkal. Készül a határozat. Nemsokára el lesz törölve a pénz, mintha sosem lett volna, és ezzel egyszersmindenkorra megszüntetjük ezt a behemót févist, a Mammon rémuralmát. Most itt, majd az egész világon.
- Ki az a Mammon?
- A társadalmat gyötrő aljas parazita.
- Jaj, az rossz. Ámdeha neked úgysem kell és meg is lesz szüntetve, utoljára adjál nekem pénzt.
- Feltéve, de meg nem engedve... mennyiről lenne szó?
- Sokról, sőt lényegesen többről.
- Úgy emlékszem, egy gyerek tíz kopejkából remekül kijött...

- Jaj, papa, hol élsz te? Tizenhétben? Tíz kopek! Te nem tudod a mostani dolgokat, nem jársz az utcán, nem jársz iskolába, borzasztóan buta vagy. Az embereknek az a bajuk, látom, hogy nincs pénzük. Ezért lopnak, és azt csereberélik egymás közt, mint a kis gyerekek.
- Ez ténykérdés. Az emberek lopnak. De lopnak, ha van pénzük, ha nincs, ilyen a trágya nép. A minap elloptak egy egész vonatszerelvényt, sínestől, rakományostul, nyomtalanul. Most átmenetileg ott nincs forgalom, mert a Szervek kiiktatta az összes vasutast a vonalon, így a kártevők biztosan köztük voltak. Ez így helyes és egészséges.
- Jó egészséget, papa. Mondhatom tovább? Mert ha van is pénzük, nem tudnak mit venni, értsd meg papácska, ezért kell nekik lopni. Így, ha nem adsz nekem szívjóságból, hát elveszem tőled a pénzt, mindet. Azért a rengeteg pénzért mégiscsak megadják, amit akarok, azért a rengeteg pénzért még a föld alól is előszerzik nekem, ami kell.
- Meg lehet próbálni. A Szervek azon nyomban letartóztat, mint a pinty.
- Akkor is, ha gyerekkorú vagyok?
- Tizenkét évtől engedélyezve a golyó, aláírva. Neked még ahhoz is nőöd kell, Szetankám, kis verebem.
- Jaj, papa, ne! Mi lesz velem, jajjjajaj, kegyelem árva fejemnek, jaj!
- Ne böggj, tudod, hogy nem bírom hallani.
- Bocs, csak színészkedtem. Néha szoktam. De mondjuk, mégis, ha le vagyok tartóztatva... tartóztatva, akkor fogom s rögtön átmegegyek parancsuralomba, ahogy szoktuk: Megparancsolom a főtitkáromnak, ez ugye te vagy, hogy azonnal szabadítson ki. Emlékezz a szavadra, én fejből tudom, amit a nagy asztalnál mindenki előtt mondtál: „Házigazda elvtársnő, ne hagyj minket, tudatlan lényeket útmutatás nélkül, vezess, mutasd az utat!” Akkor tessék, most mutatom. Itt a toll, főtitkárom, papír, toll, diktálok. Írja: Gabardin.
- Értve. Írom. Gabar... mi?
- din. Ga-bar-din. Leírta?
- Teljesítve. Mi a franc az a gabardin?
- Benne van a szóban, főtitkár, ha nem tudja, elárulom. Az a világ legszebb, legeslegjobb, galambszínű ruhaanyaga. Abból csináltak önnek egy ugyanilyen, katonai szabású zubbonyt, mint ami most van rajta önön, ez az ócska, foszlott gallérú, most látom, a zsebe is kiégetve a büdöskés pipájától... jaj, papa, ebben vinnél engem színházba, kinóba, kulturális, sport- és baletteseményre?
- Ki mondta, hogy viszlek. Viszem önt?
- Ja, mert parancs. Ön mondta, hogy köztünk a parancs nem játszás, hanem halálosan komoly dolog, nincs kibújás.
- Ténykérdés. Mondtam, tehát meglesz, házigazda elvtársnő.
- És új csizma. Írja. Puha szárú, fényes.
- Csizma, puha szárú.
- Fényes!
- Fényes. Teljesítve. Bandita. Ez bandita.
- Ne csak morogja a bajszába, írja is le szépen: Szetanka bandita. Pont.
- Vigyázat! Már csak egy parancsot fogadok el, házigazda elvtársnő. Hogy vágjam ki ÖNT innen, de rögvest.
- Parancs kiadva!
- Ne haragudj, tényleg sok a dolgom.
- Viszontlátásra főtitkárom. Jó dolgozást!
- Tűnés.

*

- Halló. A Gazda beszél. Ukáz: a művelet hibátlan végrehajtásáért az akciócsoport a fejével felel. Elsősorban ön. Maximális körültekintés, mély konspiráció. Határidő: holnap, november 9, 0 óra 00. Igen. Minszk külterületén. Autóbaleset. Vége. A kurva anyjukba!
- Itt Szetanka.
- Mi? Ki cincog itt? Ahá, csak úgy nesztelenül besurranunk a hivatali helyiségbe, ahol még az egérlyuk helye is államtitok? Sosem tudni a magatartásodról, hogy nagy lány vagy-e már, vagy ilyen kiseger.
- Kivel beszéltél, papa, a telefonodon?
- Ilyet itt nem kérdeztünk. Államügy.
- De hát mi itt lakunk, ez a mi kreml-i lakásunk.
- Mit akarsz?
- Én, én csak azt, hogy tanulunk-e ma, hogy ráérsz-e. Mondtam, a fizika idén borzasztó.
- Meg a korkülönbség. Igaz, kis verebem?

- Igenis, a tanárunk egész jó, csak a fizikával van a baj: egy golyó egyenes vonalú, egyenletes mozgását számítsuk ki, meg Newton harmadik, hát ez olyan... unalmas, hogy én nem tudom érteni. Itt ez a példa: rajzoljuk föl a golyó mozgását...
- Szetanka, állj! A fizika komoly dolog és a legfontosabb. Minden a fizika. Nektünk sok és jó mérnökre, technikusra van szükségünk. Kár, hogy téged ez, remélem csak egyelőre, nem érdekel, pedig a legjobb tanároktól tanulhatnál. De mint tantárgyat akkor is komolyan kell vened, ha borzasztó, ha nem. Ténykérdés azonban, hogy ezen a téren én sem vagyok elég képzett, így a jövőben egyre kevésbé tudok segíteni neked. Én magam is csak annyit értek, amennyit a józan paraszti eszemmel fel tudok fogni. Bevallom, gondban vagyok, egy akadémikusunk, világhírű elméleti fizikus a minap elküldte a nekem ajánlott könyvét, hát illett belenézni. Azt fejtegeti, hogy a legújabb fizikában meg a csillagászatban már nem érvényes a józan paraszti ész. Valami téridőről magyaráz. Na most: vagy tér, vagy idő. A tér az van, hisz minden abban van benne. Az idő, aminek nincs anyaga, az tehát nem létezik. Spekuláció az óramutatóval. Randevúzásra használják, meghogy a különböző munkákat meg tudjuk szervezni. Ha érteni nem, csak hinni, akkor ott vagyunk a papoknál. Erre még 98-ban jöttem rá, amikor a tbiliszi meteorológiánál voltam alkalmazásban. Leginkább csak söprögettem, volt idő gondolkodni. Szóval: A világ az anyag legmélyén nyüzsgő részecskék meghatározott, szakadatlan folyamata. Előzmény – következmény, és ennek a milyenségébe, menetébe soha, senki és semmi nem piszkálhat bele, nem változtathat rajta. Még te se, kis verebem. Értve?
- ... Nem. Mi itt még nem tartunk. De az jó, hogy te is, én is mind a ketten buták vagyunk, én meg te, te meg én, mi ketten.
- Tanulni, tanulni, tanulni! Iljics. Én ma is napi 500 oldalt olvasok, a hivatali roboton kívül.
- Jaj, papa, félek, veszélyben az osztályelsőség! Jaj, a fejem! Most akkor inkább zenéljünk egy kicsit, ha lehet. Van új lemez?
- Nem is egy. Ne nyúlj a lemezjátszóhoz, azt csak én.
- Jó öregecske már az is, elnyúztátok éjszakánként.
- Na, itt van egy. Azt mondja: *Sok év* ortodox himnuszok. Nem?
- Nem.
- Akkor: *Bolgár ritmusok*. Érdekes aszimmetria, ahogy a busa, nagybundás pásztorok sántítva táncolnak, dübörögve.
- Nem kell.
- Tessék. Egy foxtrott. Amerikai újdonság.
- Jöhet.
- Foxikutyák kórusban ugatják a dallamot. Na? Hallod?
- Hát ez... ez... valami borzasztó jó! Ámulat, bámulat. Hogy csinálják ezt a kutyák?
- Szaxofonnal.
- Szaxofonoznak, betanított kutyák?
- Dehogy a kutyák. Négererek, dzsesszenészek.
- Ezt tegyük fel tízszer.
- Csak a zene. Csak az tudja elnyomni az emberben lakó... mit is?
- Hallga...! Csitt!
- Szörnyet.

*

- Igen, volt kutyám Szibirben a száműzetésben. A Tyiska. Tyihon Sztjepanovics. Sokat beszélgettünk a rövid napok hosszú estéin, nappal meg vadászni jártunk a tajgába. Kellott is, mert csak havi öt rubelt adtak ellátásra, minthogy nem voltam nemes ember. A nemesek havi tizenkettőt kaptak, így Molotov is, akit akkor még Szkrjabinnak hívtak. Szóval, főleg a húsért vadásztunk, nem csupán „szervenélyből”. Horgásztunk is, ha lehetett, bár Tyiska nem szerette a halat, pedig micsoda halak voltak ott. Aznap is iszkolt elfele a víztől, amikor...
- Na mi volt, mondd már!
- Farkasok. Egy farka. Széttépték pillanatok alatt. Kilós darabokban falták az egyetlen barátom piros húsát az ordas mestervadászok.
- Azóta nincs kutyád? Kutyánk.
- Azóta.
- És azóta rajzolatsz farkasokat, mindig csak a fejtiket?
- Tán azóta.
- Mondd meg nekem apácska, miért jó az a vadászás?
- A legnagyobb dolog. A férfiember okos, tudatos fejjel kiszemeli magának a célpontot. Az lehet bármi, bárki, tehát először kiválasztani az ellenfelet – attól kezdve nem is ellenségem, hanem társam egy izgalmas,

nagyszerű dologban – várni, célba venni, összpontosítani, és a legmegfelelőbb pillanatban... Csapás, megsemmisítés. Hatalmas érzés. Utána hosszan, mélységesen mélyen aludni.

*

– Miért adtál Vaszkának mandarint? Hisz megtiltottam.

– Csak egy szemet az enyémből. A pofonért.

– Helytelen. A dicső bátyád továbbra is minden vonalon rosszul teljesít, nem bírnak vele, pimasz, csal és hazudik. Ez az eredménye, hogy Nágya, vagyis hogy a mamátok, amíg élt elkényeztette, pedig Vaszka sokszor csak megjárta a beteget, amivel minden jót, minden előnyt kicsikart magának. Neked meg jutott a szigorúság, nem is értem, hisz te voltál a kisebb és a lány.

– A mama jó volt, gyönyörű szép és édes. Vaszka nem azért rossz. Nem is, csak piszkos a szája. Főleg a lányokról beszél rondán. Még egy verset is csinált róluk, hogy is?

Biciglin repül a nő,

Lába közt zizeg a szőr,

Lalala, lallala... ezt én nem mondom.

Közben mindig a refrén, hogy:

A rumba nem kell a rumaroma

A rumba nem kell, csak a rumba.

– Értesültem róla. Már iszik is a durák haverjaival.

– Vaszka pilóta lesz, tudod?

– Értesültem. Minden felső vezető kölyke az akar lenni mostanság. De én bevágom őt a gyalogsághoz, hogy nyekken, és ha ott is kivételeznek vele, keservesen megbánják.

– Vaszka bármikor, szó nélkül a tűzbe megy érted.

– Ez, ez az egy, ténykérdés. Ő nem spekulál. Akkor a tűzértséghez vágom be.

– Vaszka mindenképp pilóta lesz. És akkor elrepülünk a végtelen, csillagos távolba, Indiába. Talán, ha nagyon jó lesz, te is repülhetsz velünk. Csak ülsz hátul és pipázol, a szúrós pofidon mosolygás.

– Mi az, hogy el, el, el, hisz itt egyre jobban élünk, egyre vidámabb az életünk, mindenfelől ezt jelentik. India. Nyomor, hőség, bűz és kasztrendszer, hozzá az a Kandi, vagy Gandhi a nyílt utcán, egy szál alsógatyában pergeti a rokkát. Agyrém! Azonban, ez a kis Tolsztoj-epigon furcsamód kártékony a mi ügyünkre, hát megismeri Nadír Kán öklét.

– Szállunk India fölé, zúgnak a motrok, zúgnak a csillagos szovjet gépünk motrai. Vaszka biztos kezében a komány, ujjával dobolja rajta a rumbarumbarumbát, te a gabardin zubbonyodban hátul pipázol abból a jó kék füstű Hercegovina dohányból, és érzem hozzá a mama finom, finom, illatát... jaj, papa!

– Hogy kerül oda Nágya?

– Van még egy pár csepp a kölnistivegében.

*

– Jaj, papa, borzasztó! Borzasztó furcsa dolgok az iskolában. Mondtam, milyen fényes a padom, a padom írólapja, nem értettem, mitől, azóta már tükörfényes, úgy, hogyha lenézek, látom az arcomon a szeplőket is, amiket nekem ugye csak a déli nap hoz ki, novemberre eltűnnek. De nem! A többi pad tintapacás, karcos, összefirkálva, hiába a falon, hogy ne rongáld az iskola bútorát. Valaki ezt intézi, ez magától nincs, valakik intézik. Nem is mondtam, berendeztek egy olyan kis vörös sarkot, csakis nekem, hogy ott külön ebédeljek. Dísznövényekkel, rózsák és mimózák, a te fő kedvenceid. Honnan tudják? Nem bírtam ott enni, én csak a többiekkel együtt, hát visszacsinálták.

– Minősített talpnyalás. Trágya népség. Nincs hatalom, amelyik ezt meg tudná tiltani? Tiltod, még jobban nyal, nyal tovább, nyal a sűríg!

– Igazán bemehetnél egy szülőire, úgy mint bárki más. Most is lesz.

– Azt – nem – lehet.

– Pedig most frissen vagy nyírva és borotválva. Ki nyírt meg?

– Pauker. A budapesti királyi operaház volt fodrásza. Szerinte ő még mindig a világ legjobb parikmachere. Nálunk ezredes a Szerveknél. A legviccesebb ember, akit ismertem.

– Oldalt választotta a hajad, azt vissza kell csinálni. Simán hátra, ahogy a képeken vagy. Bemész a szülőire?

– Nem.

– Aludni sem tudtam, csak dideregtem az ágyban, hogy ha ez így megy, az osztályelsőség sem biztos, hátha azt is csak... intézik. Marfa Peskova, a világhíres írónk unokája, láttad már, ő a legszebb lány, azon nincs

vita, az ténykérdés, ahogy te mondd. Nemcsak itt, a huszonötös számú mintaiskolában, hanem hetedhét országon is túl is. De hogy nekem mitől biztos az osztályelsőség, hisz ott a fizika. Ha mondjuk nem tanulnék, mint Vaszka, mi lenne?

– Azt meg ne halljam.

– Tudom, akkor nem szeretnél. Rémborzasztó. És most jön a jaj, de félek. Az ügy. Ugye megtiltottad, hogy leveleket elhozzak, amiket neked írtak. Amikor még hazahoztam egyet, párat, megmondtad, hogy soha többet, én nem vagyok postaláda.

– Még szép. Hát hogy abba a nagy büdös francba! Valahány 58-as áruló népellenesség eltűnik az éjben egy fekete varjúval, másnap a rimánkodó pereputty levele ott az iskolás lány padján. Egyenest nekem. Alávaló galádság. Levelezésre ott a titkárság, egy külön osztály. A Séf, az a farkok, pontosan tudja, mi továbbítandó nekem. Épp elég.

– Ott virít a vörös boríték a padomon, se cím, se feladó, le sincs nyálazva. Adjam az osztályfőnöknöknek? Nem bírtam. Hát ha csak nekem szól. Mit csináljak, hazahoztam, tudom, nem szabad.

– Ne is add ide.

– Hát akkor?

– Add ide!

– Tessék.

– Ez a boríték üres. Ezt küldték nekem?

– Dehogyan üres! Egy letépett kis fecni van benne.

– Tehát kinyitottad.

– Nem! Nyitva volt.

– De üres, nézz bele.

– Az nem lehet, egy kis fecni papír, egy olyan formátlan levélke.

– Akkor hol van? Lenyelted? Elfújta a szél?

– Esküszöm, pionír becsületszavamra nem tudom, hova lett. Azt hittem, tán egy fiú írta. Igen, kinyitottam, elolvastam, láttam, neked szól, visszatettem. De hová tűnhetett? Iskolai táskarazzia, vagy itt a lakásban, de ki? Ki? Szél hozta, szél vitte?

– Erre majd visszatérünk. Mondd a szöveget. Az eszed, mint a viasz.

– Igen, amit egyszer láttam, ha akarom, újra látom magam előtt.

– Akkor hunyd le a szemed, úgy olvasd fel.

– Behunyt szemmel látom a mama kézírását a fecnin:

– *Még-egy-utolsó-szó: Ukrajnából-visszafelé jövet-vonatunkat megállította-a szemafor. Befutott-Kijevbe a poltavai teher. Egy-szerelvény-éhenhalt-paraszt. Tavaszig-ott áll-egybefagyva. Kvótáitok-teljesítve. A gyilkos indulaton nem fog az-idő, s mindig a jövőt bünteti. Átok. Nágya.*

– Szagolj bele a borítékba, ez a mama Exotik kölnie, és borzongok, ma van az évfordulója. Borzongok...

– Nos hát... nem álmodtad? Nem képzeled?

– Nem vagyok alvajáró, papa! Mi az a kvóta?

– Az? Az... semmi érdekes, számok. Statisztika. A tragédia mindig csak az egyén. Ténykérdés, nem vakbél volt, ezt már sejtetted. Pisztoly volt és önkezűség. A fecni, ha igaz, a búcsúlevél leszakadt darabja lehetett. A levelet még akkor széttéptem, s tűzbe vágtam, sértő volt és destruktív. Hogy ez a pár sor hol kallódott és került elő, hogy ki és mi célból, az már a Szervek dolga lesz.

– Mondtam, papa, valakik intéznek, valahol feljebb. Fölötted is van?

– Csak a plafon. Ne félj, minden provokátor kézre kerül, még a „túlvilágról” is. Ha tőlem kimegy az ukáz. Szetanka, most eredj szépen, öltözz át. Este jön a kompánia, a szokott megemlékezésre. Illendő ruhában légy, ahogy anyád is elvárná. A fecni pedig nincs. Értve?

– Nem értek semmit, itt se vagyok. Valakik intézik a szelet is, leveleket hoz, visz a szél? Remeg a térdem, esek el... Mama!